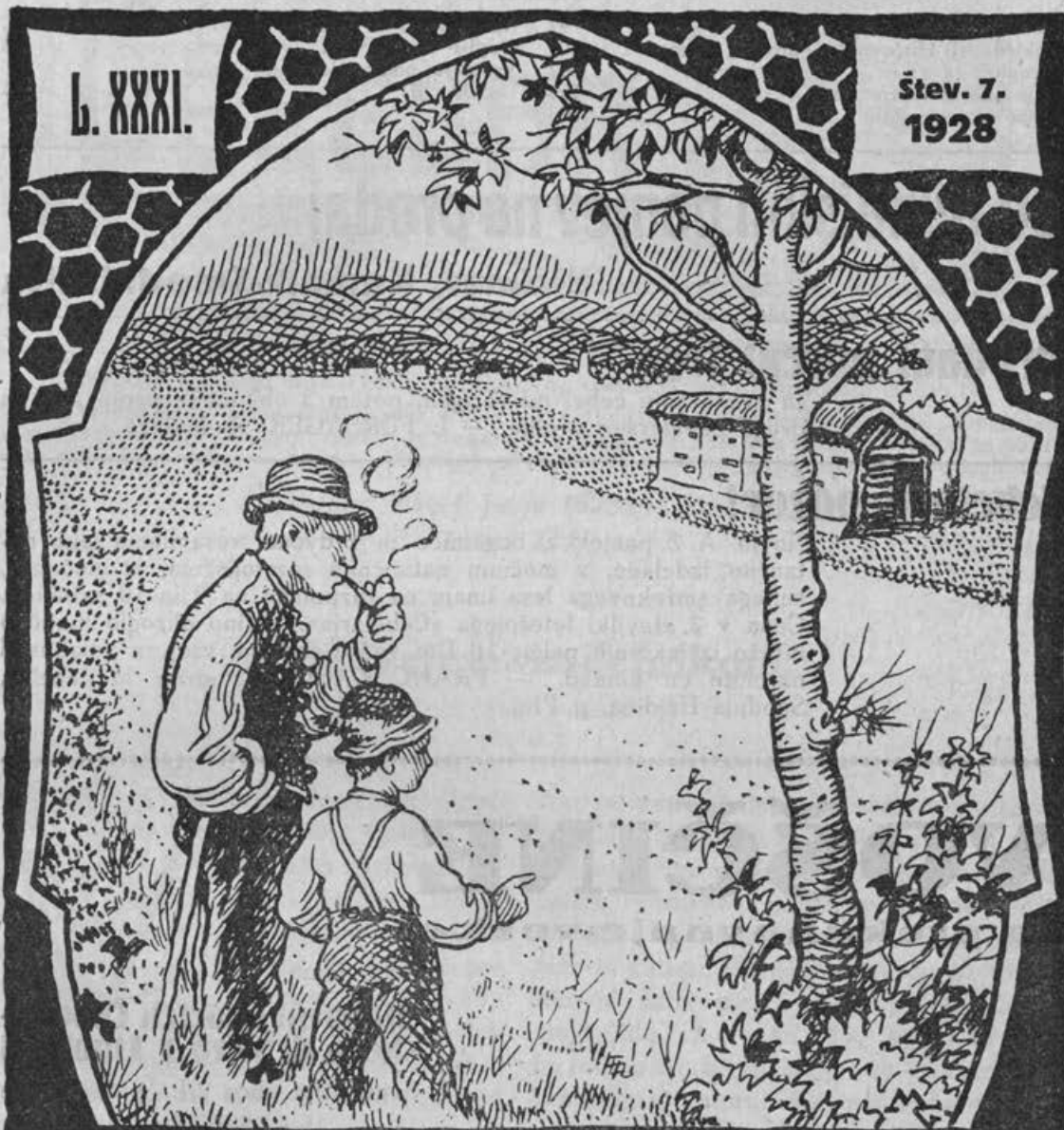

L. XXXI.

Štev. 7.
1928

SLOVENSKI

ČEBELAR

**GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA
ZA SLOVENIJO**

Vsebina:

Čebelarjem začetnikom	97	Nezgoda	107
Steklene ali pločevinaste posode za med	100	Dopisi	108
O rojih	102	Vesti iz podružnic	110
0o in ono iz vzreje matic	104	Drobiz	111
Opazovalne postaje	105		

30 dunajskih panjev na prodaj

Vidmar, Kamnik-Smodnišnica

Prodaj poceni lege

za prevažanje čebel na verigah, potem 3 obljudene panje A. Ž. in drugo čebelarstvo orodje. — L. FÜRŠAGER, Radovljica.

Čebelarji pozor!

Novih A. Ž. panjev z begalnico in z dvema verandama jako natančno izdelane, z močnim natančnim razstojiščem, iz močnega, suhega smrekovega lesa imam na razpolago na 9 in 10 satnikov. Cena v 2. številki letošnjega »Čebelarja«. S fino okroglo matično mrežo iz jeklenih palčic 10 Din več. Čebelarji, vsaj za poizkus si naročite en komad. — FRANC KANCLER, mizar in čebelar, Spodnja Hajdina, p. Ptuj.

VOŠČINE

za prekuhanje voska

sprejema

**Blagovni oddelek Čebelar-
skega društva v Ljubljani**

Semeniška ulica 2/L., poleg stolne
cerkve.

Blagovni oddelek Čebelarskega društva v Ljubljani

poleg stolne cerkve

sprejema

vosek v zameno za satnice

proti malenkostnemu doplačilu za delo.

Kupuje tudi vosek in ga plačuje po najvišjih cenah.

Dalje sprejema voščine za prekuhanje v vosek.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI
 UREJUJE AVGUST BUKOVEC, LJUBLJANA, GRUBERJEVO NABREŽJE ŠTEV. 14

Sklep za uredništvo 20. dne vsakega meseca. Pisma v društvenih zadevah je nastavljeni na „Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani“. Naslov za denarne in blagovne pošiljke (vosek), naročila na čebelarstvo potrebščine: Blagovni oddelek „Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani, lugoslov. knjigarna.

V Ljubljani, dne 1. julija 1928. / Številka 7.
Letnik XXXI.

Čebelarjem - začetnikom.

Fr. D. Jug — Brezje.
 (Konec.)

V zadnjem članku smo ugotovili, kakšen je normalen razvoj čebelne matice. Dokazali smo, da navaden kranjič ne ustreza popolnoma normalnemu razvoju čebelne družine. Oglejmo si to zadevo še nekoliko natančneje.

Ko dobi roj za svoje bivališče prazen kranjič, se navadno usede in zbere na stropu panja prav blizu žrela. Čebele ne delajo v kranjiču vselej podolžnih satov, kakor jim je panj odmerjen, ampak nekateri roj zastavi satje od ene stranice do druge poševno, nekateri pa tudi počez (prečno delo). Ko imajo čebele zastavljenih šest do sedem satov, jih izdelajo do tal panja tako, kakor sem že v zadnjem članku opisal. Čebele so novo satje že pri izdelavi sproti zanesle z medom in obnožino, v sredini vsakega sata je pa matica zaleгла približno po 1 dm² zalege. Za več zalege na takem nizkem satu ni prostora.

Ako je matica zaleгла na vseh šestih satih po 1 dm², znese to okoli 5000 celic (1 dm² satja ima na obeh straneh 850 čebelnih celic). Naravno čebelno gnezdo je sedaj dodelano in napolnjeno z medom, obnožino in zalego. Normalno gnezdo pa to ni, ker je satje prenizko in matica ni mogla toliko zaleči, kakor bi bila lahko; v kranjiču je še dve tretjini praznega prostora. Kaj naj sedaj čebele počnejo?

Ako paša traja dalje, so čebele prisiljene, satje daljšati. Tedaj pričnejo graditi novo gnezdo poleg že narejenega (to je nekako v sredini panja). Ker se na prvem satju mladice še ne izlegajo, se pomakne s čebelami vred naprej tudi matica in prične na podaljšanem satju zalegati v istem redu, kakor spredaj. Preden je pa ta podaljšana stavba v kranjiču dodelana, navadno v naravi že poneha paša, to je v začetku ali sredi meseca julija. Matica ostane sedaj prav na tej novi stavbi. Satje, katero so čebele poprej izdelale

blizu žrela, ostane potem, ko so se prve čebele izvalile, navadno prazno, kvečjemu ga čebele ob dobri jesenski paši zanesejo z obnožino.

Ko prične jesenska paša na ajdi, je večina novega satja v sredini panja ponovno zaležena. Čebele nimajo tedaj kam odlagati medu. Nad zalego, kamor bi ga najrajši, ni prostora, spredaj, to je pred zalego, ga po naravnem nagonu ne odlagajo, zadaj pa ni satja. Tedaj čebele zopet dalje šajo satje in ga ob dobri jesenski paši dodelajo do konca panja ter ga napolnijo z medom za zimsko zalogo. Odtod pride, da čebele izdelajo v kranjiču v enem letu toliko satja. Ako pa je jesenska paša slaba, obtičijo čebele v sredini kranjiča in nimajo niti dodelanega satja niti zimske zaloge.

Preglejmo sedaj še prezimovanje čebel v kranjiču.

Čebelna družina se zbere k zimskemu počitku tam, kjer se je izlegla zadnja jesenska zalega, to je v sredini panja. Čebele se zbero v zimsko gručo v podobi jajca, ki ima obseg kakih 15 do 20 cm. Ker je satje nizko, sega zimska čebelna gruča prav do tal panja. Mraza čebele v kranjiču v zimski dobi ne trpijo, ako je več panjev skupaj zloženih, da se panji med seboj grejejo. Težje stališče pa imajo čebele v kranjiču v zimski dobi glede hrane. Zgoraj nad seboj, kjer imajo čebele med najrajši, ga zaradi nizkih satov ni. Spredaj so večina prazni sati, ves med je zadaj. Tedaj se mora čebelna družina pozimi pomikati za medom. Ako so v kranjiču podolžni sati, se čebele za medom lahko pomikajo, ako so pa sati počez (prečno delo), je pa težje, ker morajo čebele prehajati preko satov. Ako pritisne trajen hud mraz, da se čebele ne morejo premikati čez sate, je nevarnost, da čebelna družina pri polnih satih od lakote umrje.

Ako čebele v kranjiču srečno prezimijo ter imajo marca meseca še dosti živeža, tedaj zastavi matica zalego prav na mestu, kjer je prezimila, to je večinoma v

sredini panja. Ako se pa čebele pokažejo v marcu mesecu že na koncu satja zadaj, je znamenje, da so porabile vsa zalogo in da jih je treba krmiliti. V tem primeru zastavi matica prvo zalego bolj zadaj; kajti matica se nahaja vedno v sredini čebelne zimske gruče.

Spomladi, ako je paša ugodna, razširi matica v kranjiču zalego zopet le na določeno mero, to je v premeru 25 do 30 cm. Ako so sati v panju podolžni, zaleže vse sate, a le do določene dolžine. V primeru pa, da so sati v panju počez ali poševno, jih zaleže kakih sedem do osem. Ko so ti v drugič ali tretjič zaleženi, zastavijo čebele matičnike ter imamo v 14 dneh roj. Ako bi po roju postavili kranjiča narobe na klop in bi mu odtrgali dno, bi se prepričali, da je v panju blizu žrela še dosti praznega satja, a ga matica ni zalegla, kajti ona se gibala le v mejah svojega naravnega delokroga, dalje pa ne gre; kvečjemu jo čebele prisilijo, da zaleže izven gnezda nekoliko tretjega satja. Odtod pride tudi, da dajejo kranjiči navadno zgodnejše roje, nego panji z normalno mero.

V kranjiču, ki meri $66 \times 16 \times 28$ cm notranje mere, je prostora za približno 51 tisoč celic. Od teh zaleže matica spomladi v najboljšem primeru 30 tisoč. Iz tega je dovolj razvidno, da kranjič ni normalno čebelno bivališče, ker je panj predolg in prenizek.

Ali naj zaradi tega kranjič popolnoma zavržemo? Nikakor! V kranjičih so naši pradedje čebelarili stoletja in so nam z njimi ohranili čebelarstvo do današnjih dni. Kranjič naj bo tudi v današnjem času panj za čebelarja-začetnika, saj je najcenejši panj in je zaradi tega za začetnika najbolj primeren, da se z njim seznanijo s čebelnim življenjem. Ko je dobil iz njega prve roje, tedaj naj se šele poprime premičnega dela.

Oglejmo si še enkrat naravno čebelno bivališče!

Kdor je opazoval divje čebele v gozdu, se je lahko prepričal, da imajo čebele v

duplu ves med nad seboj, spodaj pa gnezdo, to pa ne glede na lego žrela. Po nekaterih dalmatinskih otokih čebelarji še sedaj v priprosto izdelanih panjih, ki so podobni duplu v gozdu. Ti panji stojijo posamezno na primernem prostoru okoli čebelarjevega doma in so postavljeni pokonci. Ako bi naš kranjič v jeseni, ko je v njem že vse delo izvršeno, postavili pokonci tako, da bi bilo žrelo spodaj, bi dobili isto sliko, kot je v naravnem čebelnem delu: med bi bil ves zgoraj, spodaj pa bi bilo gnezdo.

Racijonalni panj s premičnim delom je prav za prav le pravi, normalni panj, ki ima satnike v panju pokonci postavljene, to je pokončni panj, kakršnega je vpeljal Gerstung. V Nemčiji uporabljajo take panje v raznih oblikah ter čebelarji ž njimi večinoma v posameznih paviljonih. Pri nas se ti panji niso priljubili, ker smo navajeni na domače čebelnjake, pa tudi za prevažanje v pašo niso priročni. Zato je g. Žnideršič priredil na osnovi normalne mere Gerstungovega pokončnega panja podolžni panj, ki mnogo bolj ustreza našim razmeram in potrebam. V tem panju se čebelna družina nekoliko drugače giblje, kakor v pokončnih panjih, vendar normalno. Zalega je na teh podolžnih satih spredaj v premeru največ 20 do 25 cm. Nad njo ostane kljub temu še nekoliko vrst praznih celic za med in obnožino, zadaj pa do 15 cm praznega satja. Imenujemo ga Albertijev-Žnideršičev ali okrajšano A.-Ž. panj.

Oglejmo si še nekoliko natančneje delovanje čebelne družine v tem panju!

Ako v A.-Ž. panju opremimo satnike s celimi satnicami ter vsadimo v njega močan roj, nam v 14 dneh izdela, če je le količkaj paše, vseh devet satov, ki obstoje iz 71 tisoč celic. Matica zaleže v prvih treh tednih pet do šest satov. Na vsakem satu zaleže najmanj 4 dm², to je 3600 celic, na šestih satih torej 22.800 celic. Ko se pričnejo prve mlade čebelice izlegati, prične matica ponovno zalegati iste sate. Ako paša traja dalje, razširi zalego še na sedmi

sat. Lahko računimo, da se v roju v A.-Ž. panju izleže do ajdove paše nad 50 tisoč mladih čebel. Ako je tudi jesenska paša dobra, se izleže še 30 do 40 tisoč mladice za prezimljenje. Tu se vidi, kolika razlika je med kranjičem in A.-Ž. panjem, ako z njim pravilno ravnamo. V kranjiču so se morale čebele do jeseni truditi s satjem, v A.-Ž. panju je pa to kar hitro gotovo in matica zalega stalno v svojem delokrogu.

Spomladi prične matica zalegati tam, kjer je prezimila, in stavi na satju od dne do dne večje kroge zalege. Več ko je satja izpraznjenega, več celic zaleže. Ko je pa zunaj v naravi dovolj toplote, da se prične stalna paša, tedaj povečamo čebelno bivališče še z mediščem in panj se je s tem spremenil iz podolžnega v pokončnega, samo da je v sredini predeljen z matično rešetko. A.-Ž. panj tedaj ustreza popolnoma normalnemu, naravnemu čebelnemu razvoju. Čebele donšajo odslej med skozi matično rešetko v medišče, t. j. po naravnem potu, ker jim je od narave dano, da odlagajo med nad zalego. Ker se je panj z mediščem povečal, je v plodišču matici na razpolago vse satje. Ako je paša dobra in matica rodovitna, se posluži tedaj kar celih satov, kvečjemu na ogljih pa pusti nekoliko praznih celic. Ker je v panju vsega v izobilju, poveča tudi matica svoj delokrog. To pa traja le za dobo dobre spomladanske paše ali nekoliko tednov pred rojem. Takrat je panj na višku in lahko računimo, da je v njem do 80 tisoč čebel.

Tak je normalni razvoj čebelne družine v panju z normalno mero. Ako se čebelne družine v A.-Ž. panju z normalno mero ne razvijajo tako, kakor je opisano, je iskati vzroka drugje, ne v panju samem.

Kako čebelarji nekateri gorenjski čebelarji v svojem novem gorenjskem panju, ne morem povedati, ker nimam z njim izkušnje. Po mojem mnenju ne dosti bolje

ko s kranjičem, ker so mu dali kranjičev satnik. Tudi prezimovanje čebel ne more biti ugodnejše kot v kranjiču. Za spomladanski razvoj čebel pa še posebno ne bo ugoden, ker ima premalo satja, kajti njegovo plodišče ima samo okoli 40.000 celic, dober kranjič pa okoli 51.000.

Ako se je nekaterim gorenjskim čebelarjem res zdel normalni A.-Ž. panj za njihove razmere prevelik, naj bi bili tega skrčili na manjše število satov, n. pr. na osem ali na sedem, oziroma z mediščem na 16 ali na 14 satov. Potem bi bil panj ožji ter glede prostornine tudi toliko manjši, a mera satnika bi bila ista, zaradi tega pa bi bil panj še vedno normalen.

Plodišče A.-Ž. panja na devet satov ima okoli 71.000 čebelnih celic, na osem bi jih imelo 64.000, na sedem pa 57.000, torej še vedno več nego kranjič. Ker so sati v medišču enaki onim v plodišču, računimo za celotni panj še enkrat toliko celic.

Ako bi bili omenjeni čebelarji zmanjšali A.-Ž. panj na opisani način, bi imeli s tem v Sloveniji še eno važno izkušnjo več, namreč kako se čebelarji z normalno mero v zmanjšanem A.-Ž. panju.

Naj bi bila ta dva članka vsem čebelarjem-začetnikom v bodrilo, da bi znali pri izbiri načina čebelarstva izslediti pravi pot.

Steklene ali pločevinaste posode za med?

Poslovenil Aleksander Tom an.

r. C. Dadant, lastnik in urednik čebelarškega mesečnika »American Bee Journal«, je objavil svoje čebelarške spomine. Obravnaval je tudi uporabo steklene in

pločevinaste posode za hranitev medu in razprodajo. Gotovo zanima to vsakega čebelarja, osobito pa one, ki med nadrobno razpečavajo. Vem, da so ameriške razmere različne od naših in je to treba upoštevati, kljub temu pa je obravnava, ki jo je pisal strokovnjak producent in čebelarški trgovec, vredna pozornega čitanja. Članek se glasi:

Preden je bilo znano točilo, se je le malo medu brez satja prodalo. Kar se ga je izpečalo, je bil tako zvan izcejen med, ki so ga iztiskovali iz satja divjih čebel ali pa iz navadnih panjev. Običajno je bil ta med pomešan z obnožino, mrtvimi čebelami in s trohnelim in gnilim lesom dreves. Zato so ga morali pred prodajo pregreti in ga pustiti, da se je usedel. Vsak na tak način pridobljeni med je bil tekoč.

Prodali so ga malo in v najrazličnejših posodah, vendar le po večini v steklenih vrčih, kakršne so rabili za sadno mezgo.

Zaradi tega ameriško ljudstvo ni imelo pojma o strnjenem zrnastem medu. Vedeli so to le oni, ki so bili bližnji ali neposredni potomci Evropecev. V Evropi so sicer med izcejevali ali iztiskovali iz satja, toda malo-kdaj so ga segrevali, menda zato, ker so natančneži spoznali, da mu segrevanje vzame ves fini duh, ki je cvetju lasten. Ljudstvo v ameriški deželi ni razlikovalo tako natanko, in če kdo pregleduje čebelarške liste, ki so izhajali prvo leto po izumu točila, najde nebroj poročil o uspešnem shranjevanju medu v steklenih vrčih, ki so ga v njih segrevali do 100° C, to pa, da bi se ne strdil. Zdi se, da nihče ni mislil, da se pokvari fini vonj v medu s segrevanjem. Ni čuda, da se je urednik »L'Apiculteur«, Hamet, hudomušno rogal, češ, Američanom manjka občutka vonja in oznanjujejo, da med, pridobivan s točilom, ne bo nikoli prvovrsten, če se prej ne zgreje.

Ker je bila naša rodbina iz Evrope, smo bili navajeni strnjenega medu ter smo ve-

deli, da ga je napačno segreti. Shranjevanje medu v steklenih vrčih pa je imelo dve napaki. Prvič, stekleni vrči so bili dragi, drugič je bil med v njih na videz tak kakor prašičja mast. Moj oče je tu pravilno mislil, da je strjenje znak pristnosti medu in da postane tak ob mrzlem vremenu. Te misli je on v prvih letih obstanka »American Bee Journala« tudi odločno zastopal. Značilno je, da je l. 1875. mister R. M. Argo iz Kentuckyja mojega očeta prav krepko prijel za to trditev in izjavil, da ima med, ki ni bil segret, pa je vendarle ostal tekoč. Še istega leta pa se je ta gospod v očetovem čebelarstem listu opravičil ter priznal, da se je tu njegov med ves strdil.

Na ta način smo izkušali vzgojiti kupovalce. To pa je bilo težko delo, ker se je vsak čebelar sramoval imeti strjen med. Zaradi tega so ga še nadalje segrevali, kakor to dela v Združenih državah do današnjega dne skoraj vsak čebelar.

Po našem mnenju steklo ni bilo pripravno za shranjevanje medu. Zato smo začeli preizkuševati druge vrste posode za razprodajo na drobno. Ker je bil cin mnogo cenejši nego steklo, smo se odločili zanj. Takrat, t. j. v l. 1870. do 1875., ga ni nihče shranjeval v cinastih posodah. Začeli smo s posodami z vsebino 1 galone (4 litrov). Izkazale so se neprikladne, ker so bile prevelike za množino 10 funtov medu. Neki klepar v našem mestu, ki je izdeloval cinaste posode za pecivni prašek, nam je predlagal, naj poizkušamo s cinastimi posodami različnih velikosti. Napravil nam je več posod za 10 funtov medu s pokrovom, ki se je na vnani strani posode tesno oprijemal. Te posode so se izkazale prikladne le za strjeni med; tekoči med se je cedil izpod pokrova, če se je posoda postavila narobe. Slednjič smo prišli na misel, da bi se morebiti ta napaka odstranila s tem, da bi notranji rob pokrova namazali z mezgo voska in masti. Posoda je bila potem popolnoma zaprta, tudi če se je bila narobe postavila. Sedaj uporabljajo pokrove z izbočenim robom (friction top), ki še bolj neprodušno zapirajo.

Naša prodaja medu v cinastih posodah po 10 funtov je bila velikanska. Med je bil takrat cenen. Prodajali smo ga malim razpečevalcem po 1 dolar 25 centov za posodo. Ti so ga razprodajali po 1 dolar 50 c., kar je primeren dobiček. Konsument ga je tedaj dobival po 15 centov funt (to je bilo takrat 37 krajc. avstr. veljave, zdaj je to okoli 8 Din; 2 funta sta približno 1 kg). Poleg tega je bila izpraznjena posoda še vedno porabna za razne namene. Napako pa smo naredili, ko smo začeli v manjših posodah prodajati, in sicer po 5 in po 2½ funta. Mali razprodajalci so jih hoteli imeti, mi pa smo bili primorani višjo ceno za funt nastaviti. To je število prodanih funtov zmanjšalo. V vseh strokah trgovine se dogaja, da je mala posoda ovira za prodajo velike množine blaga. Toda mala razprodaja zahteva to. V naših velikih mestih se konsument prav hitro bliža stališču, ki ga zavzema delavska gospodinja v Parizu, ki nosi solato v špecerijsko trgovino, da jo trgovec polije s kisom in oljem, za kar plača nekoliko centimov. Ta način preskrbovanja živil je sicer zapravljev, toda ljudje tega ne upoštevajo.

Ali naj mi gledamo in pospešujemo, da med prodajajo na drobno v pločevinastih ali steklenih posodah? Jaz pravim: v pločevinastih, ker ljudje se bodo kmalu prepričali, da je strjenost medu najboljši dokaz njegove pristnosti in čistosti in da ga je lažje napraviti tekočega v pločevinastih posodah, nego v steklenih. Poleg tega je pločevina cenejša, in če vse upoštevamo, vpliva cena, ki jo konsument plača za med, na množino povžitega medu. Med bi bil pa še cenejši, če bi ga mogli razpečavati kakor presno maslo. Najbrž bi do tega prišlo, če bi konsumente za to vzgojili. To se pa more prej ali slej zgoditi, ker je neverjetno, da bi ljudje ostali vedno v nevednosti, ki omogoča ponarejevalcem medu, da varajo s ponarejenim medom. Ko pregledujem »American Bee Journal« in »Gleanings« (drugi amer. čebel. list) iz časov pred letom 1875., vidim, da izven nas ni nihče

priporočal pločevinaste posode za razpečavanje medu na drobno. Zato se je splošna uporaba cinastih posod šele pozneje udomačila. Sedanje razmerje med prodajo medu v steklenicah in medu v pločevinastih posodah navajam niže.

Razmerje se je ugotovilo na ta način, da smo vzeli za podlago našo lastno razprodajo skupno s praznimi posodami, ki smo jih dali čebelarjem. Računali smo, da se je prodalo l. 1924. povprečno 1 milijon funtov. Tu so številke:

16.400 polfuntnih steklenih posod 8200 funtov; 79.200 enofuntnih steklenih posod 79.200 funtov; 4100 dvofuntnih steklenih posod 8200 funtov; 19.200 dvainpolfuntnih cinastih posod 48.000 funtov; 53.400 petfuntnih cinastih posod 267.000 funtov; 29.000 desetfuntnih cinastih posod 290.000 funtov; v 60funtnih cinastih posodah 299.000 funtov; skupno 1.000.000 funtov.

Ta seznam kaže, da je znašala skupna množina porabljenih steklenih posod 99.700 komadov, ki so vsebovale 95.000 funtov medu. To se pravi, toliko funtov se je v takih posodah prodalo od 1 milijona fun-

tov. Skupna množina medu (101.600 komadov) pa je znašala 605.000 funtov. Povprečna množina medu, ki je bil prodan v steklenicah, je le nekoliko manjša nego 1 funt v vsaki steklenici, pri cinastih posodah pa znaša na posodo povprečno skoro 6 funtov.

Mogoče je, da so imeli drugi trgovci z medom druge izkušnje. Ker so se pa naše prodaje vršile ob raznovrstnih odnošajih in veliki različnosti kupovalcev, bodo zgornji podatki povprečno najbrž pravilni.

Ako premotrimo zgornje številčne podatke, razvidimo, da je prodaja medu v manjših nego polfuntnih steklenicah malenkostna, ima pa to dobro stran, da se oni, ki še ne rabijo medu, z njim lažje seznanijo. Na vsak način pa smemo pričakovati, da se bo v pločevinastih posodah prodalo veliko več medu, nego v steklenih. Med se v pločevinastih posodah lahko ceneje prodaja, je pa tudi vaba za večjo prodajo. Uporabljajmo torej vedno več pločevinastih posod pri nadrobni prodaji. Naš uspeh kot trgovcev z medom temelji v glavnem v tem, da smo uporabljali pločevinaste posode.

O rojih.

Virmašan.

prila meseca se že začno ponašati čebelarji s svojimi prvimi roji. Ker bo ta čes kmalu tu,* zato nekaj besed o rojih. Sicer so o

tem že mnogi pisali, vendar ne bo odveč, ako se še enkrat ponovi, ker tudi desetkrat omlatena slama ima še kako zrno v sebi.

Razločujemo naravne in narejene roje. Ni moj namen dokazovati, kateri so boljši, oboji imajo svoje zagovornike in svoje nasprotnike.

Naravni roji.

Čas naravnih rojev je največ odvisen od razvoja narave in od kakovosti matice. Če-

belarjeva volja odločuje samo toliko, da lahko s spomladanskim pitanjem pospešuje zaleganje. Ako je vreme lepo in paša dobra, se to obnese. Vendar pa je in ostane tako zvano spekulativno pitanje, dokler nismo čebelarji gospodarji vremena, dvoizen meč.

Panj je poln zaloge, tako da matici primanjkuje prostora za zaleganje. Dobra paša ne neha in panj se začne pripravljati za rojenje. Ob robah satov nastavi matičnike, matica jih zaleže, čebele jih pa skrbno negujejo in varujejo, da se zalega v njih popolnoma razvije.

Ko so prvi matičniki zadelani, vreme pa lepo in toplo, se začne v panju tisto vrvenje, ki čebelarja tako zelo prevzame. Čebele, ki so doslej čakale kakor otrple brez dela v panju, se ožive, trojje izleta-

* Članek se je zakasnil. Op. ured.

vajo že dopoldne, in če poslušáš na končnici panja, slišiš, kako se oglašá matica, če je mlada, s svojim zateglim glasom ti-ti-ti. Izprva jo je slišati bolj poredko, toda čim večja je sila v panju, tem pogosteje in glasneje tika, ker jo čebele preganjajo in silijo k rojenju. Panj je na zunaj čudno miren, ne izletava na pašo, mlade čebele se veselo sučejo pri žrelu, kjer čakajo svoje matere, da gredo z njo na veselo rajanje, ki se utegne vsak čas pričeti.

Razburjenje v panju prikipí do vrhunca. Že se začne vsípati vsa vojska iz njega. Roj valóvi v zraku pred čebelnjakom in čaka matice. Ta gre iz panja običajno bolj sredi roja ter se izpreletava nekoliko časa po zraku. Kmalu sede in roj se začne okoli nje zbirati. Čebelar počaka, da se roj popolnoma umiri, da ga tem laže ogrebe.

Čebelarji roje najraje prestrežejo v vršo, da jim ni treba plezati po drevju za njimi. Nekateri čebelarji trdíjo, da je roj lepši, ako ga ne ujamejo. Jaz največ svojih rojev ujamem, pa do sedaj nisem še opazil nobene razlike med ujetim ali ugrebenim. Različnih vrš ne bom popisoval, ker jih skoro vsak čebelar zna napraviti po svoji potrebi in okusu. Glavno je, da je dobra za tvoj namen.

Čebelarju se dostikrat pripeti, da jo pri ogrebanju rojev pošteno izkupi. Ako je ves poten in vroč, mu svetujem, naj se prej s hladno vodo umije, da izgubi duh po potu, ki je čebelam zoprno. Posebno hude so čebele v veliki vročini, ko se pripravlja k nevihti.

Ko ogrebaš roj, bodi miren! Ako ti čebela sede na častitljiv nos, pusti jo, naj počíje! Ne otepaj z rokami okrog sebe, da živali ne razdražiš! Ako nisi preveč boječ in občutljiv za pike, delaj rajši brez čebelarskega pokrivala in rokavic. Res te varujejo, toda če dolgo delaš v njih, te vročina huje zdela nego nekoliko pikov. Jaz ogrebam vse roje brez »orožja«, edino cigareto imam v ustih, pa me še ni noben roj nagnal v beg. Začetnik mora imeti precejšnjo mero potrpljenja, ko telovadi s pa-

njem po visokem drevju. Pa saj se človek vsega privadi.

Ko imaš roj v panju, ga postavi v senco ali v kak hladen prostor, da se umiri. Ako ga takoj pretreseš v drug panj, se pripeti, da se ves vrne v izrojenka ali pa celo pobegne. Najboljši čas za to delo je v mraku.

Mnogokrat nastane po rojenju slabo vreme. Roj več dni ne more na pašo, med, ki ga je s seboj prinesel, kmalu porabi in že se oglašá v panju lakota. Daj mu nekoliko večerov zaporedoma izdatno porcijo medu, da se bo laže in lepše razvijal. Ako imaš dosti rojev in jih še dobivaš, združuj po dva ali tri. Če pa nimaš več panjev na razpoložo, jih vrni izrojencu. Ne ponašaj se z velikim številom rojev, ker število ne odloča, pač pa kakovost. Bolje, da imaš deset dobrih nego trideset slabičev. S temi nimaš drugega ko poletí delo in skrb, jeseni pa jezo in prazne panje.

Narejeni roji.

Pri narejenih rojih odloča čebelar, kdaj jih bo naredil. Seveda mora biti tudi plemenjak, kateremu namerava roj vzeti, primerno razvit. Roje delajo čebelarji, ki nimajo časa ali veselja, da bi čakali naravnih. Tak roj lahko napravimo ob vsakem vremenu, ako so vsi pogoji za to.

Jaz jih ne delam, ker dobim dovolj naravnih rojev. Da bi bili narejeni roji slabši nego naravni, ako so pravilno in ob pravem času narejeni, ni dokazano, če pa nimaš prevelikega veselja do tega dela in ne poznaš meje, do katere smeš iti, seveda ne bo uspehov. Srednja pot slaba pot.

Bilo je pred leti sredi dobe rojenja. Vnet, toda neizkušen čebelar, ki za svoje nove A.-Ž.-panje ni mogel dočakati naravnih rojev, jih je začel delati. Neko popoldne, ko je bil baš zatopljen v svoje delo, me nanese pot v bližino njegovega čebelnjaka. Ves prostor okoli njega je bil videti kakor čebelarska razstava. Imel je polno panjev razstavljenih po vrtu in po drevju. Mislil sem si: tu se kaj naučim za svoje čebelarstvo. Ko me čebelar opazi, popusti vse in jo pobriše v hišo, kjer skrivaj opazuje

skozi okno, kdaj se odstranim. Vedel nisem, kaj dela, šele čez nekoliko mesecev sem zvedel od prijatelja, ki mu je to čebelar potožil, da takrat, ko ima kakšnovažno delo pri čebelah, mora vrag koga prinesti.

Obrestovali se mu narejeni roji niso, od takrat jih več ne dela.

Ako nisi vaje tega opravila, ga rajši opusti in čakaj naravnih rojev.

To in ono iz vzreje matic.

Jože Okorn v Škofji Loki.

(Konec.)

K članku č. g. Peternela »V obrambo«, ki je izšel v 7. številu lanskega »Slov. Čebelarja«, bi pripomnil samo tole. V razpravi »Vzroki preleganja« je g. P. prepričan, da je omejevanje zalege samo na sebi vzrok za preleganje matic, bodisi da to povzroči čebelar z uporabo rešetke ali pa izborna paša. Tu so najini vzroki različni. G. P. je prepričan, da je omejena zalega vzrok za preleganje matic, medtem ko jaz menim, da je temu krivo nenaravno zaviranje stavljenja jajčec. Zakaj? Čebelarji, kateri zalego omejujejo, se navadno pregreše proti osnovni zahtevi uspešnega čebelarstva: »Upoštevaj življenjske potrebe in navade čebelne družine ter ne umetniči, ker čebela ni mrtvi stroj, temveč je živo bitje!«

Matica dobiva v panju tudi takrat, ko je priprta na tri ali več satov, prav toliko hrane, kakor če bi bilo plodišče neomejeno. V tem primeru producira več jajčec, nego jih more odložiti v celice, in to je po mojem prepričanju vzrok za pogosto preleganje matic. To potrjuje tudi g. P., ko pravi, da je vsaj v sto primerih ugotovil, da so mu prelegli panji, v katerih je zalego omejeval.

Da pa panji ob prav dobrih letinah radi prelegajo, je vzrok paša, ker takrat ni časa za rojenje, obnova matice pa je gotovo potrebna in umestna. Ta pojav redno opažamo posebno v najboljših plemenjkih-medarjih.

Nisem nasprotnik omejevanja zalege, a ga ne smemo pretiravati. Izkušen čebelar

omeji zalego le v toliki meri, da ni v škodo čebelni družini, pač pa v veliko korist njemu samemu. Tak čebelar zviša z omejitvijo zalege donos medu, družine pa ohrani pri zadostni moči na način, ki je brez kvarnih posledic za nežni in fini, a zelo občutljivi matičin organizem.

Najbolše je, če že sistem panja ustreza tem zahtevam. A.-Ž. panj na devet satnikov se mi zdi za to najprikladnejši, medtem ko je plodišče Gerstungovega panja, katero ima dvanajst do trinajst satnikov, preveliko. V normalnih pašnih razmerah ima dober A.-Ž. panj sedem satov za zalezego, dva pa za med in obnožino. Na manj kot na pet A.-Ž. satov pa tudi v krajih, kjer je samo ena izdatna paša, zalege ne smemo omejiti, ker bi sicer panji preveč oslabei. V ostalem pa se povsem strinjam z mnenjem g. P., ko pravi, da omejevanje zalege nikakor ne more priporočati.

Pripiranje matic po Rojinovem načinu je priporočljivo le pred pričetkom ajdove paše v panjih, katere nameravamo jeseni podreti. Da so priprte matice prihodnje pomlad enakovredne drugim, je razumljivo, ker čebele take matice krmijo le v toliko, da jih ohranijo pri življenju.

*

Prestavljanje smatram za zelo opasno operacijo, če ga ne izvršimo o pravem času. Na podlagi večletnih preizkušenj sem svoje nazore v marsičem izpremenil, kar je razvidno že iz razprave »Prestavljanje«, katero je objavil »Slov. Čebelar« leta 1926. Kar obravnavam o tem na čebelarskih tečajih, pride svoj čas na vrsto.

Čebelarstvo izrazoslovje (terminologija).

Slovenci imamo zelo lepe čebelarske izraze. Svoj čas je izšla kot priloga »Slov. Čeb.« »Zbirka čebelarskih izrazov« od g. dr. Valterja Šmida. Ne bi nam škodilo, če bi se ta zbirka izpopolnila s krasnimi čebelarskimi izrazi, ki jih uporabljajo ko-roški čebelarji v Podjuni, Rožu in Mežiški

dolini ter Gorenjci. S pripombami v članku sem izrazil samo željo, da se vedno poslužimo čebelarskih izrazov, ki jih rabi naše ljudstvo, ker so ne le blagodoneči, ampak tudi pristno slovenski.

Kdor se zanima za razne pojave v čebelnem življenju, naj si nabavi krasno delo O. Reuterja: »Lebensgewohnheiten und Instinkte der Insekten«.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič v Ljubljani.

Mesečno poročilo za maj 1928.

Mnogi naši stari sotrudniki so nam javili, da tako žalostnega majniškega poročila kot letos še niso pisali.

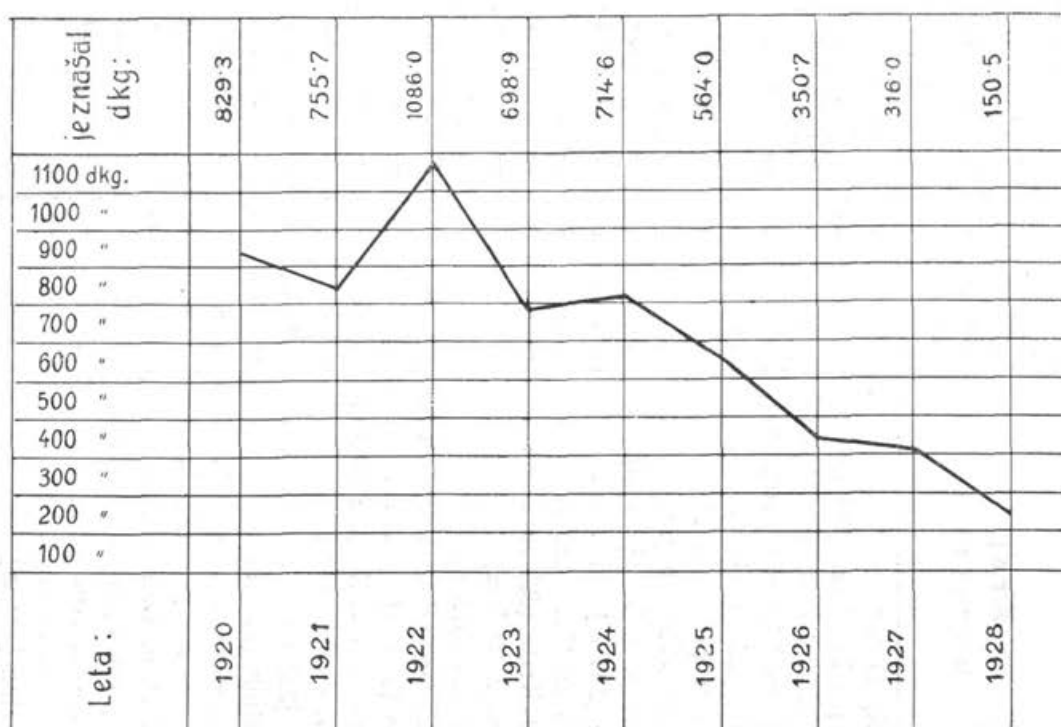
Neugodnemu marcu in aprilu je sledil najneugodnejši maj. Pogosto ponavljajoč dež, mraz, sredi meseca pozne slane so nam uničevale pašo in čebele. Namesto da bi trčali, smo pitali. Število padlih plemenjakov je bilo v okolici Doba, Valpče

vasi, Novega mesta, Ptuja in brez dvoma tudi drugod, veliko.

Panji so se slabo razvijali. Pregažanje trotov je bilo pri zanemarjenih čebeljakih splošno.

Šele proti koncu meseca, ko je začela mediti smreka, so se razmere izboljšale, in pojavili so se prvi roji.

Kako resnična je trditev o prvem stavku našega poročila in kako združema pojema paša meseca maja, najbolj kaže priložena slika.

Mesečni pregled za maj 1928.

Kraj (z morsko višino)	Označba opazovanega panja	Panje na teži						Toplina zraka				Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg	največ pridobil	najvišja	najnižja	srednja mesečna	izletnih	s snegom	oblačnih	poljasnih	jasnih	vetrovnih				
		1.	2.	3.	1.	2.	3.												pridobil	pe-rabil	dkg	dne
		mesečni tretjini dkg																				
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	—	85	345	160	105	60	105	—	—	—	29.	+ 27	+ 1	+ 11.4	28	18	—	11	10	10	14
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	—	40	100	170	160	70	—	260	—	30.	+ 25	+ 2	+ 12.9	23	21	—	7	6	18	15	
Št. Vid nad Ljubljano (314 m)	A.-Ž.	25	120	390	120	55	55	305	—	—	140	31.	+ 24	— 2	+ 10.5	28	21	—	4	8	19	20
Tacen pod Šmarno goro (314 m)	A.-Ž.	35	75	580	170	115	30	375	—	—	160	29.	+ 25	— 1	+ 12.8	29	9	—	11	5	15	18
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	60	65	65	140	180	245	—	375	—	65	19.	+ 21	+ 1	+ 11.7	25	17	—	8	20	3	17
Virmaše pri Šk. Loki	A.-Ž.	45	—	290	205	165	190	—	325	—	130	30.	+ 21	+ 3	+ 8.7	30	16	—	7	14	10	31
Dobrava-Vintgar (577 m)	A.-Ž.	25	25	670	80	85	—	555	—	—	175	29.	+ 24	— 0	+ 12.-	26	15	—	11	13	7	18
Javornik n. Gor. (553 m)	A.-Ž.	—	—	85	105	110	110	—	240	—	25	29.	+ 23	— 1	+ 11.9	23	12	—	17	12	2	4
Dob (305 m)	A.-Ž.	160	190	750	180	30	40	850	—	—	300	30.	+ 26	— 3	+ 11.8	19	10	—	4	8	19	21
Rova na Gor. (350 m)	A.-Ž.	35	30	390	285	140	55	—	15	—	110	30.	+ 23	— 1	+ 11.5	26	24	—	8	17	6	12
Breg-Križe (483 m)	A.-Ž.	90	90	210	90	10	60	230	—	—	90	29.	+ 28	— 1	+ 8.5	28	20	—	11	7	10	13
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 11.7	21	12	—	9	15	7	16
Cerknica (575 m)	A.-Ž.	—	50	185	120	110	145	—	140	—	80	29.	+ 23	— 0	+ 9.3	23	15	—	13	14	4	24
Sv. Gregor pri Ortneku (736 m)	A.-Ž.	—	70	100	108	30	50	—	18	—	40	18.	+ 26	— 0	+ 11.8	25	16	—	10	10	11	20
Krka (300 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	8	—	10	11	10	14
Valpča vas p. Semiču (280 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 14.5	28	18	—	5	23	3	26
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	—	160	720	95	45	—	740	—	—	155	28.	+ 28	— 0	+ 13.4	23	16	—	12	11	8	18
Ptuj (221 m)	A.-Ž.	80	580	840	170	230	300	800	—	—	170	31.	+ 25	+ 1	+ 12.-	27	17	—	6	23	2	16
Hrastnik (250 m)	svoj panj	6	126	270	146	48	60	148	—	—	70	19.	+ 28	— 0	+ 13.0	23	19	—	10	19	2	17
Sp. Ložnica pri Žalcu (252 m)	A.-Ž.	75	5	125	115	145	25	—	80	—	35	30.	+ 17	— 2	+ 9.2	30	16	—	3	25	3	26
Orehova vas p. Marib. (270 m)	A.-Ž.	40	60	405	70	95	45	295	—	—	110	30.	+ 25	— 0	+ 15.-	24	17	—	14	12	5	21
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	A.-Ž.	130	145	285	35	35	5	485	—	—	55	30.	+ 20	— 2	+ 9.4	30	16	—	3	22	6	9
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	—	—	9	53	122	69	—	235	—	6	26.	+ 23	+ 3	+ 13.2	30	15	—	11	14	6	20
Cezanjevci (182 m)	A.-Ž.	—	—	330	150	70	—	110	—	—	100	28.	+ 26	— 1	+ 13.3	26	22	—	6	20	5	29
Guštanj (398 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 24	— 3	+ 11.2	29	15	—	8	6	17	13
Jarenina (263 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	17	—	9	18	4	31
Nedeljica (Beltinci) (170 m)	?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	13	—	8	17	6	16

*) Več porabil, kakor pridobil

Nezgoda.

Anton Dolinski.

Po zelo mili zini leta 1919. in 1920. je nastopila zgodnja, v začetku lepa pomlad, tako da so čebele, čeprav ni v naši bližini nobene posebno dobre zgodnje pomladne paše, že 17. marca zvečer precej veselo bučale. To je oni veseli glas, ki ga čebelar spomladi tako težko pričakuje, kajti naznanja mu, da ne bo treba, vsaj začasno ne, hoditi z loncem medu na pomoč. Da so čebele tako zgodaj naznanjale z veselim šumenjem, da so že nekoliko brale, se pa nisem preveč čudil, ker toplo je bilo res tako, da mi je postalo pred čebelnjakom na solncu prevroče in pomakniti sem se moral v senco. Tako toplo vreme je pa seveda pospešilo razvoj sadnega drevja tako, da je cvetlo vse skoraj 14 dni prej nego običajno. Da je to dobro vplivalo tudi na razvoj čebel, ni treba omenjati, posebno še zaradi tega, ker je bilo zelo lepo in toplo vreme ob času, ko je cvetlo sadno drevje. Čebele so delale kot za stavo. Okrog 20. aprila so že pričele nastavljeni za roje. In prvi roj sem imel na dan 1. majnika. To je zelo zgodaj za naš kraj, kjer imamo navadno roje šele v drugi polovici maja meseca, pred 15. pa redkokdaj. Imel bi ga bil pa najbrž že prej, ko bi se mi ne bila pripetila nezgoda, ki je vplivala na moje čebelarstvo zelo porazno.

Ker sem imel že zgodaj spomladi vse panje primeroma zelo močne, čebelnjak pa bolj majhen, sem sklenil, da ga po možnosti povečam. Ali odlašal sem predolgo, to pa radi tega, ker nisem mogel dobiti tesarja ob primernem času. Čakal sem namreč le kakega deževnega dneva, da bi čebele kaj ne zamudile, meni se namreč zdi škoda, posebno spomladi, vsake ure, ki bi jo zamudile.

In res, dočakal sem po mojem mnenju primeren dan. Bilo je 22. aprila. Ponoči je

nekoliko deževalo, zjutraj je bilo oblačno in hladno. Mislil sem si: danes bo prav dobro za popravo čebelnjaka, ker gotovo ne bodo nič letele. Hitro naprosim tesarja, čebele pa, ne da bi jih bil vzel iz čebelnjaka, spredaj pripremem, zadi pa odprem zračne linice, ki merijo kakih 6 cm v premeru. To je pa vsekakor premalo, posebno še pri panjih, ki so prirejani za prečno delo, kot je bilo večina mojih ob tistem času. Mislil sem si, teh par ur bodo prav lahko počakale priprte kar v čebelnjaku. Toda varal sem se. Baš to, ker nisem vzel čebel iz njega, je bilo usodno.

Ko je pričel tesar delati in razbijati, se je pričela žival vedno huje razburjati, zaradi tega je nastopala v panjih tolika vročina, da se je pri nekaterih težko mlado satje podrlo. To je seveda še bolj oviralo že itak pičli dostop zraka. In zgodilo se je, česar nisem prav nič pričakoval. Začušili so se mi namreč izmed devetih panjev trije najmočnejši. Vsi ti so pa imeli prečno delo. Onim panjem, ki so imeli podolžno delo, pa ni bilo hudega.

Seveda, ko bi bil jaz med delom prisluškoval zadi kako se vedejo čebele, gotovo bi ne bilo tako hudo, ker bi jih bil prej odprl, ko bi bil videl kako hudo jim je. Ali tega pa žal nisem storil, to pa največ zato ne, ker grem zaradi boleznih prav malokrat v čebelnjak. Opazujem jih le po vedenju na bradi. Če vidim, da ni kaj prav, potem kdo domačih pod mojim vodstvom uredi, kar je treba. V tem primeru pa seveda čebel zunaj nisem videl, ker so bile priprte. Da bi se pa bil potrudil ter šel prisluškovat v čebelnjak, mi pa ni prišlo na misel.

Nesreča me je zadela nepopisno. A obupal nisem. Hitro sem kupil dva panja pri nekem starem čebelarju, da vsaj nekoliko zamašim nastalo vrzel v čebelnjaku. Sramoval sem se tudi pred čebelarji domačini, ker se mi je pripetila taka nezgoda, in to po moji krivdi, katere glavni vzrok je bila

pa seveda moja nevednost. Kupil sem potem dva panja kranjička, ki sta pa bila prava originala, kajti vse nepotrebne odprtine sta imela zamazane še s kravjekom. Bila sta pa tudi zelo ušiva. To jih je jako oviralo, posebno en prvec je zelo zaostajal. Ko sem ga nekoč pregledal, boječ se, da nima matice, sem opazil, da ima matica kar cel venec samih uši okrog oprsja.

Ker je nastopilo 26. aprila potem neugodno vreme, ki je trajalo z majhnimi presledki celo leto, nisem mogel spraviti svo-

jih čebel na prejšnje stanje do jeseni. Šele takrat sem jih s pridruženjem spravil na tako moč, kot morajo biti pravi plemenjaki.

Uspeh pa je bil ono leto menda povsod slab, posebno slabo sem pa opravil jaz zaradi omenjene nezgode.

Naučila me je tudi ta nezgoda toliko, da sem potem vedno, če je bilo treba še kake poprave pri čebelnjaku, spravil čebele v kak temen in miren prostor, kjer so prav lahko čakale, če treba ves dan.

Dopisi.

Iz Št. Ruperta na Dolenjskem. Dan mrtvih. Najlepši letni čas, cvetoči mesec maj, je nas čebelarje, vinogradnike in sploh kmetovalce bridko razočaral. Letošnji sneženi in ledeni marec je razvoj čebel zavrl; saj se tedaj niso smele in mogle ganiti iz zavetišča. Potem ko jih je nenavadno goraki februar že prisilil k novemu življenju in so začele matice pridno staviti zaloge, so se morale čebele v mrzlem marcu zopet stisniti v zimsko gnezdo. Sicer ne posebno ugodno, vendar še zadovoljivo vreme v aprilu je nas čebelarje navdalo z novimi upi, ki pa jih je odplavilo trajno deževje s sibirsko burjo v prvi tretjini meseca. Kdor čebel ni krmil, in sicer izdatno, ta gleda prazne ali silno izredčene panje, iz katerih nisoj preostale gladne čebele izsesano mrtvo zaloge. Previdni, na vse nezgode pripravljeni čebelarji, ki v teh za čebele nevarnih časih za take prilike prihranjene zaloge medu niso pridrževali, so ohranili čebelne družine v normalnem stanju, čeprav jim ne morejo pomoči do pravočasnih zgodnjih rojev. 9. maj pa je bil dan smrti. V prejšnji noči se je nebo izjasnilo in mokro rastlinje je proti jutru poparila ledena slana. V sentrupško-mokronoški okolici je uničen letošnji pridelek v niže ležečih vinogradih, nežno brstje in cvetje, kolikor ga ni že skvarilo trajno mrzlo deževje, je osmogeno. Ta dan je medlo solnce izvabljalo predolgo počivajoče čebele da so se trumoma usipale iz zatohlih panjev, toda začetkoma rahla, popoldne pa vedno mrzlejša in potem ledena burja jim je pela smrtno pesem. Težko obložene z rumeno regratovo obnožino, so padale otrple na tla in nečigbo obležale. Vse črne jih je bilo pred čebelnjakom, pa tudi ob straneh zbrane na gladkih in neobraslih tleh, sem jih kar ometel na lepenko, sicer pa do noči pobiral in polne pesti nosil pred žrela, da se ondi ogrejejo in izprosijo vhod in prenočišče. Nekaj tisoč sem jih rešil na ta način pogube, še več pa jih je ostalo daleč naokoli raztresenih v gosti travi. Isto, čeprav v nekoliko manjši meri, se je zgodilo prihodnji dan in deloma tudi še dne 11. maja. Koliko čebelic pa je otrpilih ostalo na prostranem polju, ne da bi se mogle drugi dan dvigniti, o tem svedočijo vidno oslabei panji, ki so bili ob dobri oskrbi poprej nabito polni. Takih za čebele strahotnih dni, kakršna sta bila 9. in 10. maj, ne pomnim, čeprav čebelarim že četrto stoletja. Včeraj in danes je vreme ugodnejše in čebelne trume neumorno letajo, donšajoč hrane z mrazu kljubujočih cvetk. 15. dan maja se

načiba h koncu, a že zopet straši hladen deževen veter. Ako zima ne neha vsaj v drugi polovici maja, je katastrofa neizogibna. Oj sv. Ambrož, kličemo te na pomoč! Sentrupčan.

Iz Brusnic na Dolenjskem. Kako čebelarimo v vinorodnem delu Dolenjske, pod vznožjem divnih Gorjancev. Zazimil sem v jeseni l. 1927. osem A.-Ž. panjev in 12 kranjičev. Vsi so zimo prav dobro prestali. Griže nisem opazil pri nobenem panju in sosednji čebelarji so izjavili isto. Sploh pa tukajšnji čebelarji skoro ne poznamo druge griže, kakor ob cvetju jablane in hruške, pa še ta se pojavi malokdaj. Torej je tu vsekakor za čebele zdrav kraj. Čebelarim šele osem let, ali dosedaj mi ni delala griža še nobenih preglavic. Pri prvem pomladanskem pregledu sem ugotovil, da je bila poraba zaloge jako pičla; povprečno je porabil vsak A.-Ž. panj do konca marca komaj 4 do 5 kg. Vkljub trajno slabemu vremenu so panji sedaj že jako dobro razviti, tako, da jih bom ob prvem boljšem vremenu že prestavil. Kranjiče sem zazimil tudi jako močne; vsakemu sem namreč dodal precej čebel iz panjev, katere sem podrl. Čeprav je letošnja pomlad za razvoj čebel jako slaba, sem že dne 16. maja ogrebel prvi roj (iz kranjiča), ki je tehtal 220 kg. Seveda je bil izrojenc še dobro založen z medom, kajti v jeseni je tehtal brez panja 15 kg. Ako bo vreme ugodno, pričakujem v nekoliko dneh še nekaj rojev. Ker sem zazimil samo močne panje ter jih dobro založil z medom, mi ni bilo treba krmiti. Za letošnje neugodno pomlad je moj prvi roj zgođen. — Brusnice pri Novem mestu, dne 19. maja 1928.

A. Hudoklin.

Iz Mežice. Da se je izvršil preobrat v naši podružnici, je povedal v eni zadnjih številčk že g. Fr. Orešnik. Poleg njega, ki je brezdvomno eden najbolj navdušenih čebelarjev v našem kraju, se je še več drugih z zanimanjem oprijelo naprednega čebelarjenja. Člani so prišli pač do spoznanja, da se le z modernimi panji dosežejo uspehi. Pri sedanjih slabih letih more od zastalih čebelarjev le še tisti pokazati kaj medu, kdor ima veliko število kranjičev, vsi drugi, lahko rečem, pa samo životarijo ter obupavajo. Precej je še pri nas praznih čebelnjakov, ki so postali žrtev slabih let in ne — umnih čebelarjev. Mislim, da ne bo dosti boljše tudi drugod, posebno ne tam, kjer večina še vedno čebelari s kranjiči.

Naša podružnica je takoj po preobratu (l. 1919.) štela 58 članov. Leta 1920. se je število skrčilo na 38, leta 1921. na 22, leta 1922. na 16, leta 1923. na 12 in leta 1924. celo na 11 članov. Kazalo je že, da bodo člani podružnice kmalu le še odborniki. Vzroki za to nazadovanje so bili različni. Prvo leto po preobratu so čebelarji še dobili sladkor za prezimovanje čebel. Slaba čebelarstva leta so potem praznila čebelnjake, prezimovanje je stalo mnogo denarja, griza je razsajala vsako leto. Obupavali so tudi že najpogumnejši čebelarji. Mnogo jih je čebelarjenje opustilo. A.-Ž. panje, ki jih je Čebelarstvo društvo v Ljubljani dalo podružnici na razpolago, so čebelarji zavrgli spričo neuspehov, ki so jih v teh slabih letih doživeli seveda zaradi nepravilnega ravnanja. Čebele so v teh panjih vsako zimo zamrle, panji pa so zato romali pod streho.

Treba je bilo rešiti podružnico pred katastrofo, ki ji je pretela. Toda kako? Čebelarji so bili po teh slabih izkušnjah z A.-Ž. panji skoraj da prepričani, da se dandanes tudi čebelarjenje ne obnese. Navduševati s prazno besedo je bilo pre malo! Namenil sem se, da pričnem tukaj čebelariti, ko postanem v svoji službi stalen. Na občnem zboru l. 1925. sem vzpodbujal pogumnejše čebelarje, da bi zopet pričeli z naprednim čebelarjenjem. Dosegel sem toliko, da smo sklenili izvesti načrt, ki sem jim ga zarisal. Nabavlil sem 24 eksportnih panjev, vdela žico in satnice ter panje razdelil med čebelarje, ki so imeli zmisel in zanimanje za napredno čebelarstvo. Medtem smo priredili nekoliko sestankov, da so spoznali potrebno čebelarstvo orodje in se priučili vtiranju žice, vdolovanju satnic, šivanju blazin itd. Ker so, največ zaradi prezimovanja, gledali na panje bolj nezaupljivo, sem se obvezal, da jim plačam jeseni roje in vzamem panje nazaj, ako se jim ne bodo priljubili; v nasprotnem primeru mi pa odkupijo panje po lastni ceni. In kakšen je bil uspeh? Nobeden mi jeseni ni hotel vrniti panjev! Prepustil sem jih jim prav -vu z uaproud ep 'uawuu jupē low jū ēl' rēk 'pē prednim čebelarstvom. Ostal bi bil to leto brez čebel, ako ne bi bil oddal treh panjev čebelarju, ki jih je sprejel le s pogojem, da mu jeseni odkupi roje. Prezimovali so z malimi izjemami dobro in led je bil prebit. Če bi bil nabavlil namesto eksportnih panjev 5 do 8 A.-Ž. panjev, kar bi prilično ustrezalo vrednosti, bi mi bilo gotovo izpodletelo, ker so ti panji predragi in prav zaradi tega za začetek neprimerni. Začetniku je treba prehoda k A.-Ž. panju, čemur najbolje rabi eksportni panj, ki je razmeroma dosti cenejši. Le komur se bo delo v panju s premičnim satjem priljubilo, bo naročil A.-Ž. panj. Eno leto je treba, da čebelarji začetnik v eksportnem panju. Ako si nabavi takoj dober A.-Ž. panj, ga stane z vdelenimi satnicami do 415 Din. Za ta znesek že lahko dobi 3 eksportne panje. Ako mu prvo zimo A.-Ž. panj slabo prezimi ali celo zamre, ni čuda, ako potem izgubi veselje do njega in z nezaupanjem gleda na dragi panj. Pri treh eksportnih panjih se mu to gotovo ne bo zgodilo.

Spomladi l. 1926. smo nabavili prve A.-Ž. panje. Kljub temu, da so dragi, jih je večina članov kupila. Izdatki niso bili zaman in uspehi niso izostali. Kako naglo je odtekel podružnica napredovala, naj pokažejo sledeče številke: leta 1925./26. smo prezimovali 28 panjev s premičnim delom, leta 1926./27. 59 panjev, letos pa že 113 panjev. Podružnica je imela v preteklem letu Din 7417/44 prometa, Čebelarstvu društvu v Ljubljani smo poslali 96 kg voska ter porabili preko 50 kg

satnic. Včlanjenih je sedaj 17 čebelarjev. Nadaljnji procvit podružnice zavisi seveda tudi v bodočem od članov samih.

Največ uspeha pripisujem temu, da so se člani z zanimanjem oprijeli naprednega čebelarjenja in pridno čitajo »Čebelarja«, ki je vsakemu naprednemu čebelarju, posebno pa začetniku, neobhodno potreben. Vsak napreden čebelar mora biti naročen na »Čebelarja« in član podružnice. Ni še čebelar, kdor pozna obnožino in zalego ter loči matice od čebel in trotoev. Treba je, da se natančneje pouči o čebelnem življenju, ker ji bo le potem lahko pomagal ob pravem času in svoje čebelarstvo uravnal tako, da bo prinašalo uspehe in dohodke. S časom naprej more le tak, ki čita svoj strokovni list in dela zmiselno.

Zato, čebelarji, naj vam ne bo žal 40 Din! Čitajte pridno svoj list in čebelarite v panjih s premičnim satjem, ker le potem boste dosegli zaželene uspehe. Le v skupnem delu je zagotovljen uspeh. Najlepši dokaz temu je naša podružnica, katere člani že vsak mesec težko pričakujejo »Čebelarja«, da zvedo zopet kaj novega. Rudolf Galloš iz Mežice.

Dostavek uredništva. Teга poročila smo se zelo razveselili. Priporočamo delovanje mežiške podružnice drugim podružnicam v posnemanje, pa se bo z našim čebelarstvom kmalu obrnilo na bolje. Tudi g. Žnideršič je s tem, da je posojal eksportne panje čebelarjem, izredno mnogo pripomogel, da se je napredno čebelarstvo v njegovem okolišju tako naglo uveljavilo. Sledila mu je tudi ljubljanska podružnica, ki je l. 1914. razdelila nad 120 eksportnih panjev. Izvzemši sedem panjev so člani vse obdržali. Ti člani so danes steber ljubljanske in viške podružnice. — Živel dopisnik!

Jeseniška podružnica. Zahvala. Dne 29. januarja t. l. je priredila podružnica nepričakovano dobro uspelo veselico v vseh prostorih društvenega doma pri Jelenu na Savi pod imenom »Medena noč«. Podpisana se v imenu podružnice najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da se je veselica obnesla tako dobro, da je donesla 1200 Din dobička. Imenoma se zahvaljujeva zlasti gđc. V. Simičevići, učiteljici tukajšnje gospodinjске šole, za izborna pecivo, vsem medicarjem in medicaricam za sodelovanje, vsem mnogobrojnim obiskovalcem, posebno pa požrtvovalnim čebelarjem iz Gorij in Dobrave. — K. Višner, predsednik. — Iv. Šega, tajnik.

Zatiranje čebelnih bolezní. Mariborski veliki župan je izdal naslednjo okrožnico:

Vet. br. 255/9. Okrožnica vsem sreskim poglavarjem in mestnim magistratom v področju Mariborske oblasti.

V področju tukajšnje oblasti se še vedno čebelarji v precejšnjem obsegu le v koških. Zlasti starejši čebelarji, ki v pretežni množini niso včlanjeni v »Čebelarstvo društvo za Slovenijo« in ne obiskujejo čebelarških predavanj in tečajev, se krčevito drže koškov, ker jim oskrbovanje čebel v njih ne povzroča skoraj nikakega truda.

Ne glede na to, da je v takih preprostih napravah pregledovanje čebel spomladi in jeseni skoraj onemogočeno, provzročata tudi zasledovanje gnilobe, čebelne zalege v njih celo izkušenejšim čebelarjem ne malo težave.

Jeseni se čebele — navadno v najtežjih koških — zažveplajo, vsebina koška pa proda medicarjem v mestih.

Ker pa imajo medicarji v svojih obratovališčih vrata odprta, prihaja na tisoče čebel, katere je

privabil vonj medu, in se oprijemajo sten in zlasti oken, kjer se mučijo, hrepeneče po prostosti, popadajo na tla, odkoder jih končno pometejo na kupe, da najdejo smrt na gnojišču ali pa v ognju. Mnogo jih omami tudi sopara iz kotla, kamor popadajo in pomrjejo.

Kot posebno pogubonosno se smatra dejstvo, da se puščajo med in z njim napolnjene posode na prostem, kar kaj lahko provzroči in razširi hudo kugo — gniloba zalege — ki utegne ugonobiti čebelnjake celih okrajev.

Medičarji namreč pokupijo panje s satjem in medom, zažveplajo še žive čebele, nato pa zmešajo vso vsebino panjev, t. j. med, zalege in tiste čebele z vodo. Ta brozga ostane po več mesecev in se potem porabi za varivo — za medicino. Tekom tega časa pridejo živalske snovi zalege in čebel

v gnilobo, med pa začne navadno vreti. Ako potem uživajo in uporabljajo čebele tak med za pitanje zalege, se skisa tudi zdrava zalega v panju in čebelarju ne preostane drugo sredstvo, nego da sežge panj z vso vsebino, ako hoče zabraniti gnilobi nadaljnjo pot.

Naslovu torej naročam, naj opozori na navedene nedostatke vse podružnice »Čebelarškega društva za Slovenijo« v svojem področju, da zastavijo ves svoj vpliv v to, da se opisano čebelarjenje — kot nekulturno — odpravi vsaj v dolednem času.

Hkrati naročam, da mi naslov predloži do 1. majnika t. l. seznam medičarjev, da bom mogel pravočasno vse potrebno ukreniti glede njih obratovanja. — V Mariboru, dne 27. februarja 1928.

Vesti iz podružnic.

Št. Rupertska podružnica na Dolenjskem je v nedeljo dne 10. junija priredila čebelarški tečaj pri vzornem čebelnjaku na šolskem vrtu v Št. Rupertu. Vodil ga je tajnik osrednjega društva, g. J. Okorn. Dopoldne je prisostvovalo 17, popoldne pa 30 čebelarjev iz bližnje in daljne okolice, ki so z zanimanjem sledili predavateljevim strokovnjakim izvajanjem. Predavatelj nam je dokazal važnost, potrebo in korist krepke čebelarške organizacije ter nas seznanil s kužno boleznijo nose, ki je pri nas, kakor je pokazala preiskava čebel iz šestih tukajšnjih čebelnjakov, hvala svetemu Ambrožu, nimamo. Po kratkem opoldanskem odmoru je g. Okorn svoj pouk nadaljeval in razložil, kaj mora čebelar storiti, vedeti in znati, če hoče uspešno čebelariti. Nato nam je predaval o potrebi reje rezervnih matic in o načinu njih dodajanja zlasti v kranjičih, da je zadostil vprašanjem navzočih, ki še čebelarijo v kranjičih. Podružnični predsednik je naglašal potrebo pravičnega špekulativnega pitanja v začetku julija meseca, ko pri nas preneha paša, ker le potem imajo panji jeseni za ajdovo pašo zadostno število čebel za bero.

Ker smo želeli videti, kako se napravi roj, a so Lunačkove čebele že vse odrojile, smo šli ob 13 v bližnji Rakovnik k Prijateljevemu čebelnjaku. Tam smo videli lep drujec na veji. Pa ta nas ni zanimal, ker smo brž stopili v čebelnjak in pazno sledili predavatelju, ki nam je obrazložil razne načine narejanja rojev ter potem enega napravil. Četudi je bil vroč, soparen popoldan in ni bila prekladajočim čebelam nič kaj všeč obilica okoli njih se kretajočih, znojnih teles, smo vztrajali vzlic nekaterim skelečim pikom do konca. Ko nam je predavatelj še pokazal in pojasnil slike kužnih boleznij nose in gnilobe in je potekel določeni čas, se je podružnični predsednik v imenu nas vseh predavatelju toplo zahvalil za njegov trud. Zadovoljni s čebelarškim dnevom, smo se poslovili z željo, da nas predavatelj kmalu zopet obišče. Na kresno nedeljo se zopet zberemo pri šolskem čebelnjaku v št. Rupertu, da nam podružnični predsednik razkaže in pojasni svoj obrat v A.-Ž. panjih. L.

Podružnica v Šmartnem pri Litiji je imela občni zbor dne 18. decembra 1927. Udeležencev ni bilo zaželeno število. Izvoljen je bil naklednji odbor: Franc Pekljar za načelnika, za odbornike pa: Franc Vidic, Ivan Javornik, Franc Avsenak, Pavel Brijc (za tajnika), Miha Bernik (za blagajnika). Odbor je sklenil, da priredi podružnica v nedeljo, dne 13. maja t. l. po prvi sv. maši v šolskem poslopju v

Šmartnem pri Litiji predavanje o čebelarstvu sploh. — Franjo Pekljar.

Podružnica v Borovnici je imela občni zbor dne 6. januarja t. l. V odbor so bili izvoljeni: dr. Zupan za predsednika, Miha Gradišnik za podpredsednika, Ant. Bizjak za tajnika in blagajnika, Debevc Franc, Drasler Franc, Švigelj Ivan pa za odbornike. — Bizjak, tajnik.

Ustanovni občni zbor čebelarške podružnice v Murški Soboti se je vršil dne 10. junija t. l. v Murški Soboti. Zborovanje je otvoril g. Antauer, šolski upravitelj iz Tišine. Pozdravil je nad sto zborovalcev, med temi še posebej gg. okrajnega glavarja Lipovška, vladnega tajnika dr. Bratino in srezkega šolskega nadzornika Čečka, ki so smatrali ustanovitev čebelarške podružnice za tako važen pojav, da so ga počastili s svojo navzočnostjo. Otvoritelj je v domačem narečju tudi razložil povod in namen zborovanja. Za njim je predaval g. prof. Jos. Verbič iz Ljubljane o potrebi, ciljih in delovanju čebelarške organizacije. Po predavanju se je vpisalo v podružnico 39 članov. Izvolili smo naslednji odbor: g. Antauer, šol. upr. v Tišini načelnik, g. Jos. Titan iz Puconc namestnik načelnikov, g. prof. Pavlič v Murški Soboti tajnik, g. Janez Titan, poštar iz Črnilov, blagajnik, odborniki pa so gg.: Jože Tafilik iz Kavčovcev, Mihael Premel iz Bokolčev, Mihael Džuban iz Križevcev, Mihael Bučec iz Credice, Mihael Balaško iz Rakičan in Štefan Bratkovič iz Brakovcev. Za delegate smo izbrali gg. Antauerja, prof. Šuka in živinozdravnika Samca. — Med slučajnostmi se je razpravljalo in sklepal o ustanovitvi blagovnega oddelka za čebelarške potrebščine v Murški Soboti, o dosegi neobdavčeneag sladkorja, o znižanju izvozne carine na med in še drugo. — Občni zbor je pokazal, da so Prekmurci zavedni in navdušeni čebelarji. Ako ne bi bila nekoliko dni pred zborovanjem v ondotni okolici razbijala huda toča, bi štela danes podružnica najmanj osemdeset članov. — Za ustanovitev podružnice so si pridobili posebnih zaslug gg. Antauer, živinozdravnika Samec in šolski nadzornik Čeček, ki je po učiteljih zbral imena in hivališča vseh čebelarjev v Prekmurju. Ker se je na zborovanju pozabilo, naj se jim na tem mestu izrazi iskrena zahvala.

Blejska podružnica. Na praznik dne 18. marca se je vršil občni zbor čebelarške podružnice. Izvolil se je sledeči odbor: za predsednika g. Urban Plemelj, za podpredsednika g. Mihael Mandelc, za tajnika in blagajnika g. Franc Jemc ml., za od-

bornike pa: Černe Franc, Jurij Ravnik in Ivan Poljanec. Podružnica šteje sedaj deset članov. Sklenilo se je tudi, da nabavi podružnica nekatero čebelarско orodje. Franc Jemc ml., tajnik.

Podružnica za Poljansko dolino pri Školji Loki je imela občni zbor dne 26. decembra 1927 v Srednji vasi. Navzočnih je bilo tako pičlo število članov, da se je zborovanje komaj moglo vršiti. Že ob tej priliki prosí podružnični odbor, naj se čebelarji člani bolj udeležijo letnega občnega zbora. Izvoljen je bil stari odbor. — Po predlogu odbornika g. Svetličiča, žendarm. narednika v Žireh, naprošamo osrednje društvo, da bi priredilo v mesecu juniju v Žireh predavanje. — Odobril se je po blagajniku predloženi obračun, kateri kaže premoženja v gotovini 427 Din 67 p in pa trcalnice in razne pritikline. — Sklenilo se je tudi, da bodo člani za uporabo podružnične trcalnice morali plačevati od vsakega obljudenega A. Z. panja po 1 Din, nečlani pa po 3 Din. Trcalnica je na razpolago vsem čebelarjem podružnične okolija proti vrnitvi v dveh do treh dneh. Izrekla se je še zahvala odborniku g. Svetličiču

za tako veliko število novih članov, nabranih po žirovski strani. Pintar.

Podružnica v Vojniku. Tečaj, ki se je vršil dne 13. maja t. l., je bil dobro obiskan. Predsednik Zveze čebel. podružnic za Mariborsko oblast, g. H. Peternel, je imel najprej v osnovni šoli teoretičen pouk o vzreji matic, nato pa praktičen pri čebelnjaku g. L. Brezovnika. Na stavljena vprašanja navzočnih čebelarjev je podal izčrpna pojasnila. Predsednik g. šol. uprav. Jankovič, se je predavatelju zahvalil v prisrčnih besedah. Želeli bi še več enakih dni.

Podružnica za št. Jurij in okolico. Dne 20. maja t. l. se je vršil na kmetijski šoli v št. Jurju enodnevni čebelarski tečaj za domače in okoliške čebelarje, katerega je priredila čebelarska podružnica za št. Jurij in okolico. Tečaj je vodil čebelar g. Kosi, poštni kontrolor v p. Udeležilo se ga je 25 čebelarjev ter čebelarji-gojenci zavoda. Ker je bil popoldne pri najbližnjem čebelarju, g. Jagru, roj, se je obenem praktično demonstriralo tudi ogrebanje. Predsednik: Ing. Brezovšek.

Drobiž.

Avgust Bukovec.

Tragična smrt čebelarja Albina Berganta. Dne 3. junija t. l. sta se odpeljala čebelarja Kotar z Viča in Albin Bergant iz Rožne doline pri Ljubljani na motornem kolesu proti Logatcu, da si izbereta pasišče za svoje čebele, ki sta jih nameravala tja postaviti v poletno pašo. Kotar je vodil kolo, Bergant je pa sedel na sedežu zadi. Ne daleč od Logatca se je Kotar hotel ogniti nekemu vozniku in je zavil na zelo slab stranski pot. Bergant se je pota zbal in je med vožnjo skočil doli. To pa je bilo za siromaka usodno. Kotar se je ozrl in presečen opazil, da leži njegov dobri prijatelj na cesti. Obrnil je in ugotovil, da je Bergant poškodovan in da ne da od sebe nobenega znaka življenja. Lastnik nekega luksuznega avta je prepeljal ponesrečenca v ljubljansko javno bolnico, toda vse zdravniško znanje ni moglo pomagati nesrečnemu Bergantu. Pretresel si je pri padcu možgane tako močno, da je poškodbam podlegel. — Bergantova smrt je užalostila vse viške in ljubljanske čebelarje, saj so izgubili dobrega, mirnega in postrežljivega tovariša. Bergant je čebelaril nad 30 let in je včasih imel blizu 100 A.-Z. panjev. Do čebel je imel mnogo veselja in je zanje žrtvoval ves prosti čas. Vse njegove misli so se sukale okoli te živalice in pa okoli tega, kako bi si postavil majhen dom. Lani se mu je izpolnila srčna želja: z dolgoletnimi prihranki si je postavil lično hišico, poleg nje pa čebelnjak. Sedaj, ko so se mu uresničile življenske sanje in bi lahko brez težkih skrbi za bodočnost gospodaril po svoji volji in pasel čebele, mu je nemila usoda prestrigla nit življenja. — Bergantovega pogreba

se je udeležilo več čebelarjev viške in ljubljanske podružnice. Viški čebelarji so položili na njegovo krsto lep venec. Ohranimo tovarišu Bergantu blag spomin. N. v m. p.!

Kongres jugoslovenskih čebelarjev bo letos v Skoplju. Dan kongresa in program objavimo pravočasno.

K članku »Odlomki iz čeb. zgodovine«. V 4. in 5. letošnji številki »Slov. Čebelarja« je bil objavljen članek g. J. Jurančiča »Odlomki iz čebelarske zgodovine«. Dasi se z vsebino članka povsem ne strinjamo in dasi smo vedeli, da ga tudi mnogo drugih slovenskih čebelarjev ne bo v celoti odobraval, ga je »Slov. Čebelar« objavil, ker uredništvo meni, da ima vsak član našega društva pravico objavljati v društvenem glasilu svoje nazore, ako niso taki, da bi lahko kvarno vplivali na razvoj domačega čebelarstva. Ali naj morda zapremo predale »Slov. Čebelarja« starosti naših sotrudnikov zaradi tega, ker ima o Gerstungu nekoliko drugačno mnenje nego mnogo slov. čebelarjev? Spis smo objavili v nadi, da bo v obrambo Gerstungovega spomina prišla za pero spretnjša roka nego je urednikova, zdi se pa, da se nihče noče lotiti te kočljive naloge in da se je nekdanje navdušenje za Gerstunga med slovenskimi čebelarji precej ohladilo. Ali se motimo? To se nam zdi skoraj nemogoče, ker so vprav Gerstungove teorije znatno vplivale na razvoj slovenskega čebelarstva. Znano je, da se je Gerstung g. Jurančiču zelo zameril, ker je strastno in dostikrat tudi krivično napadal Dzierzona. G. Jurančiču je Dzierzon pač

posebno pri srcu in ni čuda, če Gerstungu ne more grehov odpustiti. Ne more in ne more priznati, da je Dzierzon sicer velika zvezda na čebelarjem nebu, da pa ima tudi Gerstung nevenljive zasluge za napredek čebelarstva. — To je bilo treba povedati glede na zelo pikre pripombe k Jurančičevemu članku, ki jih je objavil g. urednik Jakov Bobinac v šesti letošnji številki zagrebške »Pčele«. Mi razumemo ogorčenje g. Bobinca, ne razumemo pa, da se mu pero ni upiralo zapisati sledečih besed: »Zato — prijane — pravo se veli našemu troimenomu narodu: Jedan je bratac silovit, drugi prečedan, treći pak ohol...« (po slovensko: Srb je nasilen, Hrvat preskromen, Slovenec pa prevzetan). No, no, g. Bobinac, zatakните si ta dehteči šopek v gumbnico! — Pa še nekaj, g. Jakov! Pri kritikah je običaj, da se vselej navede ime pisca članka, na katerega se kritik sklicuje. A. B.

K poglavju o stavbi satja. Mnogokrat slišimo, da roj mora staviti satje in da je kvarno zanj, ako mu damo cele satnice. V praksi se je ta trditev izkazala za šepavo. Roji satnice hvaležno sprejmejo in jih naglo izdelajo, če je le količkaj paše. V 14 dneh izdelajo močan roj vse satnice, ob prav dobri paši pa še prej. Nasprotniki celih satnic so trdili, da je telo rojevih čebel tako rekoč prenasličeno z »maščobo« (voskom) in da se je čebela mora iznebiti. To je pa mogoče le, ako ima priliko, da stavi satje. Nedavno sem stehal popolnoma dodelan mlad sat, ki še nikdar ni bil zaležen. Brez satnika je tehtal 16 dkg. Ker tehta posamezna satnica za satnik v izmeri 25 × 40 cm približno sedem in pol dekagramov, mora roj, če hoče izdelati devet satov, izpotiti že nad 70 dkg voska. Torej ima dovolj prilike, da se iznebi maščobe.

Sodba hrvatskega čebelarja o A.-Ž. panju. M. Vidnjević iz Žumberka piše v 6. številki zagrebške »Pčele« sledeče: »Žumberčan i Slovenac susjedi su ovdje. I jedni in drugi pčelare u kranjićima. Nu tu su Slovenci već poskočili, jer vidimo po susjednim kranjskim selima lijepe, izgledne A.-Ž. panje pokraj starih neuglednih kranjića, u kojima sam i ja prvobitno pčelario sa pokretnim saćem. Nu napustio sam ih, kao i Dzierzonke, pa Amerikanke i Baračevke in danas je provedena potpuna unifikacija uporabom A.-Ž. panjeva, koji su ne samo vanjštinom lijepi (makar nešto i skuplji) nego i obzirom na rukovanje s pčelama u punoj meri spretni za svako i brzo poslovanje bez većeg uznemirivanja pčela i porabe kape i rukavica.« — Kratka, toda točna in pravična sodba!

Vosek iz plesnivega satja ohrani duh po plesnobi, čeprav satje kuhamo v vreli vodi. Ako topimo tak vosek z drugim vred, se navzame ves vosek tega duha. Zato pa: nikar ne puščajte voščin po vlažnih shrambah! Spravljajte jih v suhem in zračnem prostoru. Ali ni škoda voska, ki ga čebelar po nevednosti ali nemarnosti pokvari? — Vosek iz medenih voščin, ki so se namakale v kadi zaradi kipenja (za kuhanje medice), dobi močan duh po alkoholu. Tudi ta vonj se ne da iz voska pregnati.

Ne navaden konec roja. V začetku letošnjega junija sem ogrebel močan roj. Vsadil sem ga na satnici. Drugi dan zjutraj sem opazil, da leži pred žrelom mnogo mrtvih čebel. Pogledal sem v panj in našel, da je dno posuto z mrtvimi in umirajočimi čebelami. Prihodnji in tretji dan so čebele še bolj cepale. To se ve, da sem bil ves zbežan in sem ugibal, kaj naj to pomeni. Končno sem vendarle rešil zagonetko. Pred leti mi je nekdo prinesel vrečico arzenike za pokončevanje bramorjev. Ker me ni bilo doma, jo je vtaknil v prazen panj pri ameriškem žrelu. Vrečica je razpadla, arzeniko sem pa z omelcem pri snaženju panja razpršil po stenah. Sicer sem videl, da je na dnu neka bela snov, pa sem domneval, da je apno. Čudil sem se pa, da sem po ometanju tako dolgo kihal.

Ostanek roja sem preselil takoj v drug panj in je umiranje čebel nehalo, kakor bi odrezal.

Pitanje rojev je prva dva dni po vsajenju zelo nevarno. Lahko se pripeti, da roj pobegne, ker ga je med razburil. Šele od tretjega dne dalje smemo prvcu pokladati, drugcu pa od petega dne dalje. To navodilo velja le za lepo vreme. Če je deževno, se ni bati, da bi roj zaradi pitanja zapustil panj. Kdor nima pitalnikov, naj vzame star, dodelan sat, ga položi v kako večjo posodo in nalije razredčenege medu z viška v tankem curku v celice. Ko je ena stran polna, naj s satom nekoliko potrklja in potem nalije še drugo stran. V en sat gre z lahkoto 1½ l z vodo razredčenega medu. Sat postavimo v panj tik k roju.

Satnic

blagovni oddelek ne more več dobavljati, ker nima voska. Prosimo one čebelarje, ki hranijo še kaj voska, da ga takoj ponudijo ali pošljejo blagovnemu oddelku.

Pravila

Čebelarstva društva za Slovenijo.

Ime, sedež in namen društva.

§ 1. Društvo se imenuje »Čebelarstvo društvo za Slovenijo« s sedežem v Ljubljani. Namen društva je pospeševati, izboljševati in razširjati čebelarstvo v Sloveniji.

§ 2. V ta namen se poslužuje društvo naslednjih sredstev:

- a) sprejema letne doneske od članov;
- b) izdaja društveni list »Slovenski Čebelar«;
- c) zasnuje in vzdržuje društveno knjižnico ter skrbi, da se dobre strokovne knjige in poučni spisi širijo med člani;
- č) posreduje, da se nastavijo čebelarski potovalni učitelji;
- d) podpira člane dejansko pri razpečavanju čebelarskih pridelkov ter pri nabavi čebelarskih potrebščin;
- e) ustanavlja podružnice in zveze po Sloveniji in nadzoruje njih poslovanje;
- f) vpliva na postavodajo v čebelarskih zadevah; pospešuje pravico v čebelarskih pravih po izvedencih in zaupnih možeh;
- g) prireja čebelarske shode, kjer se vršijo javna predavanja in praktična razkazovanja; prireja tudi razstave;
- h) posreduje podpore iz javnih zakladov za povzdigo čebelarstva.

Člani.

§ 3. Član more biti vsak človek dobrega imena. Vsak član je dolžan, da se ravna po društvenih pravilih in podpira društvene namene, ter skrbi za razširjenje in blagor društva.

§ 4. Člani so:

- a) redni člani, plačujejo toliko letne članarine, kolikor jo določi občni zbor;
- b) častni člani.

§ 5. Redni člani se sprejemajo na pismeno ali ustmeno prijavo.

Častni pa se volijo na občnem zboru na odborov predlog ali na predlog kake podružnice. Ta predlog se mora staviti pismeno odboru najmanj en mesec pred občnim zborom, da sklepa o njem ali pride na glasovanje ali ne.

§ 6. Kdor hoče od društva odstopiti, ima to naznaniti društvu najmanj 14 dni pred koncem leta, članarino je dolžan vsak član plačati do 31. marca. Kdor ne plača do tega dne članarine se izbriše iz društva.

§ 7. Kdor deluje na škodo društva, ali kdor kot član ne izpolnjuje svojih dolžnosti, se more na občnem zboru iz društva izključiti.

Vodstvo društva.

§ 8. Društvo vodi odbor, ki obstoji iz predsednika, podpredsednika, toliko odbornikov, kolikor po 300 članov ima društvo in dveh namestnikov. Voli jih za dobo enega leta občni

zbor. Odbor voli iz svoje srede tajnika in blagajnika.

§ 9. Izvoljen more biti vsak društvenik.

§ 10. Posli vseh odbornikov so častni, torej brezplačni, izvzemši tajništvo in blagajništvo, vendar se dokazani izdatki v društvene namene vsakomur povrnejo iz društvene blagajne. Istotako se povrne voznina vnanjim odbornikom osrednjega odbora.

§ 11. Vrlim, vnetim in večim pisateljem, ki izredno mnogo delujejo za čebelarstvo, more odbor priznati primerne nagrade.

§ 12. Društveni tajnik izvršuje vsa pisarniška opravila, podpisuje s predsednikom vsa od društva izhajajoča pisma, oskrbuje knjižnico, vzdržuje ves društveni inventar ter vodi pri sejah in občnem zboru zapisnik.

§ 13. Blagajnik prejema dohodke, izplačuje izdatke, ki jih odobri odbor, ter vodi natančen račun, katerega vsako leto dovršenega in sklenjenega ter pregledanega in potrjenega od pregledovalcev računov, predloži občnemu zboru v odobrenje.

Po odobritvi letnih računov voli vsakokratni letni občni zbor razven odbora še dva pregledovalca računov.

§ 14. Urednik društvenega lista ima pri občnem zboru in pri sejah z odborniki enake pravice, najsi je v odbor voljen ali ne.

Občni zbori in shodi.

§ 15. Redni občni zbor sklicuje in vodi predsednik, če je ta zadržan, podpredsednik. Občni zbor se vrši v prvem četrtletju vsakega leta menjaje se v Ljubljani in Celju, po sporedu, ki se mora objaviti vsaj 14 dni pred občnim zborom v društvenem glasilu, če izhaja, sicer pa v uradnem glasilu »Kmetijske družbe za Slovenijo« ali kakem drugem strokovnem kmetijskem listu.

§ 16. K občnemu zboru ima dostop vsak član in ima pravico razpravljati o vseh predmetih, ki so na dnevnem redu. Pravico glasovanja pa imajo samo delegati in sicer voli vsakih 15 članov po enega delegata, oz. ima en glas. En delegat lahko zastopa 75 članov svoje in s pooblastilom sosednih podružnic, to je lahko ima 5 glasov. Občni zbor je sklepčen, če je navzočih vsaj 15 delegatov s 30 glasovi.

§ 17. Izredni občni zbor ima pravico sklicati društveni predsednik, ali če to zahteva najmanj 100 članov z lastnoročnimi podpisi, oz. ena desetina podružnic.

§ 18. Na občnem zboru se voli odbor, določa članarino, potrjujejo letna poročila, računi, proračuni, ev. izpreminjajo društvena pravila ter dajejo navodila odborovemu delovanju.

Sklepi občnega zbora so veljavni, če je za nje oddana nadpolovična večina glasov.

§ 19. Predsednik zastopa društvo na zunaj, podpisuje s tajnikom vse spise, katere izdaja društvo ali društveni odbor ter tudi vse pravnoveljavne spise. Kadar je predsednik zadržan, preidejo vse z njegovim poslom združene pravice in dolžnosti na podpredsednika.

Podružnice.

§ 20. Podružnice se ustanavljajo po vsej Sloveniji z odobrenjem osrednjega društva. Število podružnic ni omejeno. Ustanovitev oz. razhod in razpust podružnice prijavlja oblastvu osrednje društvo.

Člani podružnic so obenem tudi člani osrednjega društva ter imajo enake ugodnosti in pravice, pa tudi dolžnosti. Čebelarji, ki plačajo članarino naravnost osrednjemu društvu so, ako ni v bližini nobene podružnice, neposredni društveni člani, vendar pa imajo na občnem zboru samo posvetovalen glas.

§ 21. Podružnice imajo v malem iste naloge, kakor društvo v velikem, zlasti da si nabavljajo za svoj okoliš čebelarске potrebščine, katere si posameznik le težko omisli. One imajo nalogo pospeševati v svojem delokrogu čebelarstvo, zlasti pa opozarjati osrednji odbor na vse pogreške čebelarstva po deželi.

§ 22. Da morejo podružnice uspevati, dovoljuje jim osrednji odbor primerni delež od vplačanih članarin. Višino deleža določi vsakoletni društveni občni zbor.

§ 23. Podružnični odbor naj skrbi poleg tega za rezervni zaklad in sicer na ta način, da naklada v ta namen najmanj 10% društvenih dohodkov.

§ 24. Podružnice volijo iz svoje srede za dobo enega leta odbor, ki obstoja iz načelnika, namestnika in najmanj treh odbornikov, ki opravljajo podružnične posle. Odbor voli iz svoje srede tajnika in blagajnika. Izvoljeni podružnični odbor je naznaniti društvenemu odboru.

§ 25. Podružnice morajo imeti vsaj deset članov.

§ 26. Občni zbori podružnic naj se izvrše do konca meseca decembra vsakega leta.

Redni občni zbori podružnic se vrše po sporedu, ki se mora objaviti vsaj 14 dni pred občnim zborom v društvenem glasilu »Slovenskem Čebelarju«.

Občni zbor je sklepčen, ako je navzoča najmanj ena četrtina vseh članov. Za veljavnost sklepov je potrebna nadpolovična večina glasov. Društvenemu odboru naj se predlože prepisi računov, imenik članov, sploh celoletno poročilo še pred občnim zborom osrednjega društva.

§ 27. Podružnice morajo voliti za občni zbor društva vsaj enega delegata, ki ima za vsakih 15 članov po en glas, a največ 5 glasov. Lahko

pa volijo za vsakih 15 članov po enega delegata. Priporočljivo je, da se voli tudi namestnik za slučaj, da bi se izvoljenec ne mogel udeležiti občnega zbora.

§ 28. Nasveti in predlogi podružnic naj se pošljejo osrednjemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom.

§ 29. O sejah podružničnega odbora je voditi zapisnik.

Podružnične zveze.

§ 30. Podružnice si lahko ustanove sporazumno z osrednjim odborom podružnične zveze za posamezna okrožja Slovenije.

Sedež podružnične zveze je na sedežu ene izmed podružnic tistega okrožja, za katero se je po odobrenju osrednjega odbora zveza ustanovila.

§ 31. Naloge podružničnih zvez so:

- a) da ustanavljajo podružnice;
- b) da jih organizirajo;
- c) da jim določujejo okoliš;
- d) da nadzirajo njih delovanje;
- e) da organizirajo potovalni pouk, poučne tečaje, razstave itd.;
- f) da posredujejo nabavo čebelarskih potrebščin za svoje podružnice;
- g) da opozarjajo osrednji odbor na vse, kar je potrebno za pospeševanje čebelarstva v njih področju.

Vse te naloge izvršuje odbor podružnične zveze z osrednjim odborom.

§ 32. Odbor podružnične zveze obstoja iz predsednika, namestnika, tajnika, blagajnika in 4 odbornikov. Vse te funkcionarje volijo delegati posameznih podružnic dotičnega okoliša. Vsaka podružnica voli na vsakih 15 članov po enega delegata. En delegat lahko za stopa do 75 članov, t. j. ima lahko 5 glasov.

§ 33. Določila o zborovanjih in glasovanjih društva veljajo tudi za podružnične zveze.

§ 34. V društveni odbor pošlje vsaka podružnična zveza po enega odbornika na vsakih 300 članov.

§ 35. Občni zbori podružničnih zvez se morajo vršiti vsako leto najkasneje do 20. februarja vsakega leta. Poročila o občnih zbora se vposlati društvenemu odboru vsaj 10 dni pred glavnim občnim zborom.

§ 36. Imovina podružnične zveze pripade v slučaju razpusta podružnicam dotične zveze v razmerju članov.

Občna določila.

§ 37. Spore nastale iz društvenega razmerja poravna za to izvoljeno razsodišče. Vsaka stranka izvoli po dva razsodnika, ti pa enega načelnika. Če se glede načelnika ne doseže sporazum, odloča žreb. Ako katera stranka noče voliti, izvoli razsodnike predsednik razsodišča sam. Zoper razsodbo razsodišča ni prizivov.

(Dalje prihodnjic.)